

Соколёнок

1/2022

январь – февраль

Къарчыгъа

РЕСПУБЛИКАНЫ ЯШЛАР УЧУН ЭКИ АЙДА БИР ЧЫГЪАГЪАН ЖУРНАЛЫ

*2022-й
Год Образования
в Дагестане*

След заглавие - еженедельная Междугородная конкурсная выставка детских журналов, выпускаемая ООО «СЭЗ» Котельники.
В номере 2022 года публикуется информация о текущих региональных конкурсах, проводимых в республике, республиканских выставках, выставках в Дагестане, а также о выставках, проводимых в других регионах России и за рубежом.

КЪУМУКЪ ЙЫЛНАМАДОНЕ АЙЛАР, ГҮНЛЕР

ЯЗ

Март – Оьрген-ай
(Бугъай-ай,
Тана кьыргъан-ай.)
Апрель – Майсан-ай.
Май – Гюлшан-ай
(Гёзел-ай,
Жайран-ай.)

ЯЙ

Июнь – Кюржан-ай
(Сари-ай)
Июль – Индыр-ай
(Тири чакъ-ай.)
Август – Туршу-ай.

ГҮЗ

Сентябрь – Къочкъар-ай
(Азир-ай, Гюзлев.)
Октябрь – Байсан-ай.
Ноябрь – Май йилик-ай.

КЪЫШ

Декабрь – Тунлу-ай
(Къара къыш-ай)
Январь – Аюв ятгъан-ай.
(Уллу чилле)
Февраль – чилле (Гиччи чилле)

Итнигюн	Жумагюн
Таллатгюн	Сонгугюн
Арбагюн	Къаттыгюн
Хамисгюн	

ШУ ЙЫЛНАМАНЫ – сиз нечик гёресиз, уллулардан эшитип-билип англагъаныгъыз бармы, шу айланы къумукъ атларыны маъналарын нечик англайсыз ва нечик суратлар этер эдигиз? Шу айлагъа гёре озбашыгъызгъа чыгъаргъан хабар болсун, шиъру болсун, сурат болсун, чечеген ёммакъ, яда ёммакъ болсун, кроссворд болсун сиз журналыгъызгъа йибережекге сёз беригиз! Йиберигиз! Сиз не язып йиберсегиз, шону пагъму-гъюнер даражасына гёре журнал озюню сагъифа бетлеринде сизге эркин ер бережек!

«КЪАРЧЫГЪА» *Къарчыгъаларындан тез-тез кагъызлар гёзлей!
Савболугъуз!*

Къарчыгъалар! Ассаламлар сизге!

Етип гелди тюгюлмю 2022-нчи йыл!
Уьююзге яхшылыкъ! – деп гелемен,
Сююнч! – алып гелгенлерден болай-
ым.

Хошгелдинг! – деп, узатып къол бер-
генге.

Даимге къол бергенлерден болай-
ым! – муна шулай редакторугъуз Ше-
йит-Ханумну алгъышлы ёравларын-
дан сизге!

Эсиме геле Янгы йылны да ёравлары
артда къалмай...

Заман шолай чалт гете! Ятагъанда
тангалагъа хыйлы умутлар байлайбыз.
Бир гюнге! Эни сав йылны нече гюню
барны – санап магъа жавабын йибери-
гиз! Ким тюз язса, шу журналда сура-
тыгъызны да салып чыгъаражакъбыз!

Ойлашып, гёз алгъа тутуп, ата-ана
булан гъакълашып, сёйлешип, агълю-
де адатланагъан гъаллагъа гёре юрюю
къастлар да, хыяллар да, яшав да...

Ёлугъузну тюзелтсин Аллагъ!

Эни гелейик «Къарчыгъа» журна-
лыгъызны къысматына – Ону барлыгъы
да, гележеги де сизден гъасил, деймен...
40 йыллыгъын оьтгердик гетген йыл. –
Мен КЪУМУКЪМАН! – деген язылма-
са кимге тарыкъ «Къарчыгъа», олай да
оьзге газетлерибиз, журналларыбыз?
Айлангъан сайын айтып турабыз. –
Сангыравгъа зурнай сокъ! – Не пайда!
Амма, «Мен этмесем – ким этер? – деп,
Къумукъну герти бийкелери де, эренле-
ри де бар экенин айтма сюемен ва шолар
булан сизин де таныш этемен:

1. Чопалаев Темирлан Гъажиевич –
300 экз. Тёбен Къазаныш.

2. Магъамматова Рабият Гъажиев-
на – 250 экз. Уллу Бойнакъны мактабы-
ны завучу.

3. Абдурагъманов Надирсолтан Гъа-
жиевич – 260 экз. Солтан-Мутну атын-
дагъы фондну ёлбашчысы...

Агъа да, анадаш да болуп гёзден
тюшюрмейген «Ёлдаш» газетибиз де,
Алим-Паша Салаватовну атындагъы Па-
чалыкъ Къумукъ театрыбыз да, «Къу-
мукъ тюз» деген Хасавюрт район газети-
биз де, ДОСААФ-ны Магъачкъаладагъы
ёлбашчысы АЛИЕВ ШАМИЛ ЮСУПО-
ВИЧ, ТАРГЪУ, КЪОРКЪМАСКЪАЛА,
КЪАРАБУДАГЪКЕНТ, БУЙНАКСК,
МАГЪАЧКЪАЛА районлар булан юрт-
лар къол ялгъайлар...

Къумукъ халкъымны къол узата-
гъан гъар кесине АЛЛАГЪ СИЗДЕН
РАЗИ КЪАЛСЫН! БАР БОЛУГЪУЗ!

Шейит-Ханум

Абдулмежит Мехитов

АЙЛАР

Январь леззетли
Бола тамаша,
Къарлагъа къарап,
Гёзюм къамаша.

Февральда боран
Къарны уьфюре.
Сувукъ бел бувуп,
Билек чююре.

Мартда къар ирип,
Оьзенлер ташый.
Гамишлер яргъа
Аркъасын хашый.

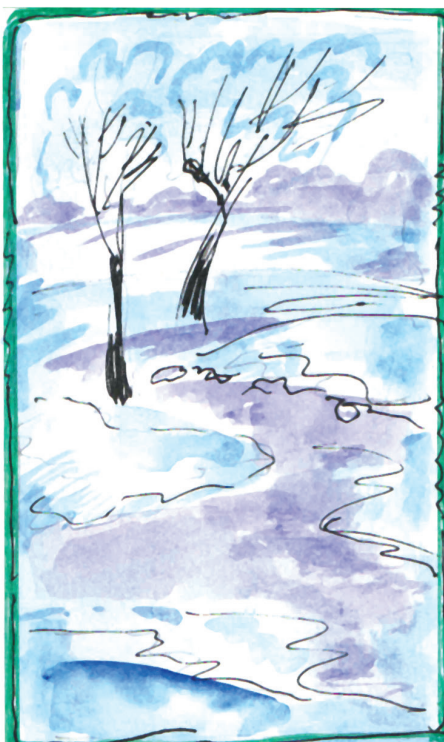
Янгурлар къангый
Къутургъан елден.
Язбаш ийислер
Геле апрелден.

Майда авлакълар
Гюл ийис чача.
Йырлайгъан къушлар
Гёнгюнгю ача.

Июнда буса
Герти яз бола.
Гюн де яшлагъа
Иржайып къала.

Июльда яй да
Геле ерине.
Оьзенде, кавда
Яшлар кирине.

Августда хавда
Ята гамишлер.
Бичен чалына,
Бише емишлер.

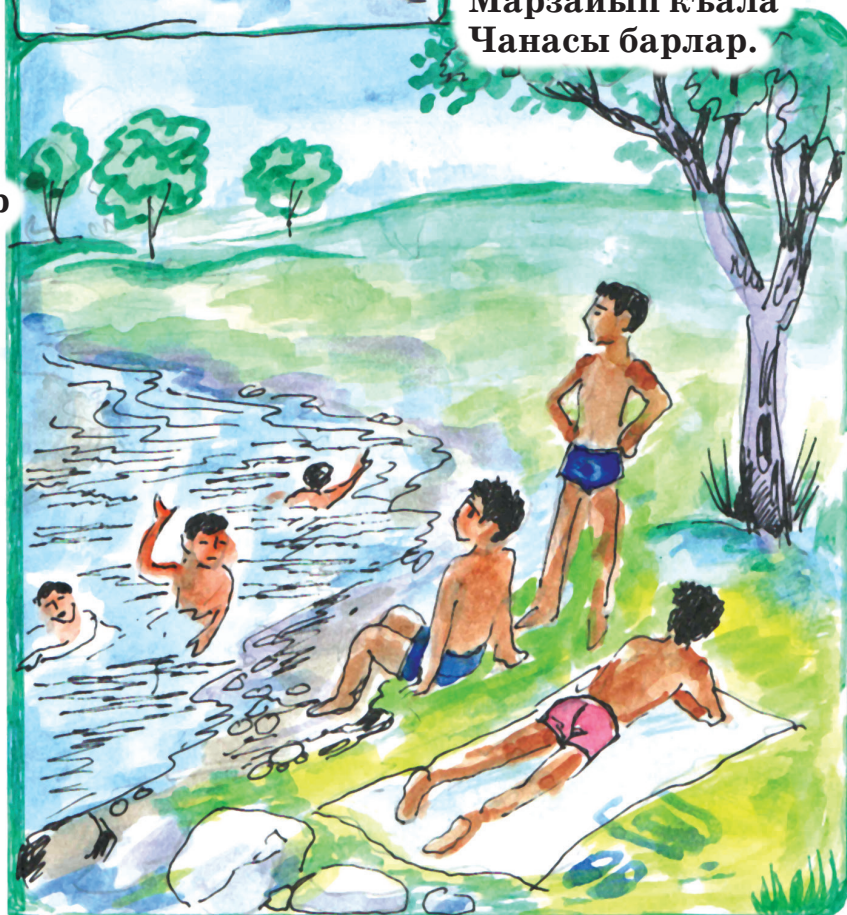

Сентярь айда
Емиш чёплене.
Ашлыкъ орула,
Ишчи кеплене.

Октябрь айда
Беженлер тола.
Халкъ къышлыгъындан
Парахат бола.

Ноябрь айда
Ялангъач бавлар.
Гёк туман басып,
Буюгъа тавлар.

Декабрь айда
Тёшеле къарлар.
Марзайып къала
Чанасы барлар.

Яш шошрлерден

Азыева Заида

Мени эолкъым

Халкъым учун не этме де разимен,
Халкъым учун къызгъанмасман жанымны.
Не заман да, не чакъда да, гъаман да
Халкъым болсун кършап мени янымны.

Арымайлы гюндюзлер де, гече де
Халкъым учун ишлемеге разимен.
Ахырынчы аш гесегим къызгъанмай
Оъз халкъыма узатмагъа гъазирмен.

Шат болмагъа бир себебим бар буса,
Минг себеби болсун халкъны сююнме.
Халкъым учун кърпуларым ачылгъан,
Гирип гелсин уьунедей уьюме.

Шу дюнъяда бир насибим бар буса.
Мен шону да халкъым булан бёлермен.
Уллу мени халкъгъа бакъгъан сюювюм,
Тарыкъ болса, халкъым учун оьлермен!

Сабанаева
Къурайыш

Къумукълар

Къумукъланы эр кылыгъын билгенмен,
Эришивню оракъ булан орагъан.
Къумукъланы адамлыгъын гёргенмен,
Дос халкълагъа даим насип ёрагъан.

Къумукъланы къумукълугъун гёргенмен,
Халкълар булан къран-сют болуп яшайгъан.
Къумукъланы чомартлыгъын гёргенмен,
Етим булан экмек бёлуп ашайгъан.

Адил-Янгыюрт 10 «а» кл. «Кърчыгъаны» архивинден.

Ата - аналаны сагьифасы,

Абусупиян Акаев

КИТАЛЛАГЪА ИНАНМАКЪНЫ БАЯНЫ

Аллагъу-Таала оьзюню пайхаммарларына юз дёрт китап тюшюргендир. Оланы бары да Аллагъу-Тааланы сёзлеридир. Аввал ёкъ болуп, сонг яратылгъан тюгюлдюр.

ТАВРАТНЫ – МУСА пайхаммаргъа тюшюргендир.

ЗАБУРНУ – ДАВУД пайхаммаргъа тюшюргендир.

ИНЖИЛНИ – ИСА пайхаммаргъа тюшюргендир.

КЪУРЪАННЫ – МУГЪАММАТ пайхаммаргъа тюшюргендир, алайгъиму ссалату ва салам.

Абусупиян Акаев «Пайхаммарны ёлу булан»

АЙТЫЛГЪАН РУГЪАНИЛЕР

Дюнъяда айтылгъан ругъанилени ва алимлини тарбиялавну гъакъында айтгъанлары...

Ар-Рагъаб АЛЬ АСФАХАНИ айтгъан: – Гъакъылы токъташгъанча яшны асталыкъ ва усталыкъ булан оьсдюремек...

***

АЛЬ – БАЙДАВИ айтгъан: – Артын узьмей тарбияны мугъкамлыкъгъа етгенче узатмакъ...

***

АЛЬ – МАНАВИ айтгъан: – Тарбиялав гезиклетип батгъычдан батгъычгъа оьрленеген йимик мекенли болмалы...

ИБН КЪАДАР айтгъан: – Тарбияашны гъайын этивде де яхшылашдырывны англатадыр...

ИБН АШУР айтгъан: – Тарбия – яшны толу таъминлешдирмек де ва ону

ишлерин ёрукълашдырмакъ да дюр.

Аллагъу-Тааланы Къуръанда «Намазынгны къычырып, олай да яшырып ичингден охума, орта ёлну табып оху», – деп эсгерген калима бар.

НАМАЗ АТДАН ДА АЯВЛУ

Хайсонну уланы Рабиъ намаз кылагъанда, бир уручу гелип, ону атына минип къачгъан адамлар гелип: «Яхари, сен чи къарап тура эдинг, урламагъа неге къойдунг?» – дегенде, Рабиъ айтгъан: «Бир ат учун намазымны бузаманмы, намаз атдан аявлу», – деген.

Къуръанны магнитофонгъа, къычырагъан алатлагъа яздырмакъ макъталмагъан. Къуръанны сёзлерин авуздан чыгъагъан кюйде айтмай, бузуп, хырыллатып айтса, шо гюнагъ иш бола.

Дин, Ислам китаплардан.
Шейит-Ханумну таржумасы.

Гелдинг кышым!

Алиппаша Салаватов

Акъ тонлу кыш гелди

Емишли, йыбанчлы яй
Билинмей оьтюп гетди.
Кёп явунлу гюзден сонг,
Акъ тонлу кыш да етди.

Энни къайдан къарасакъ,
Ап-акъ къар япгъан туташ
Алдындай тюгюл эркин,
Бирибиз де аякъ, баш.

Тав, тюзде бар авлакълар,
Къар тюрюнде яшынгъан.
Япыракъсыз тереклер
Акъ гийген, алмашынгъан.

Къайдан сама гелдинг, кышым?

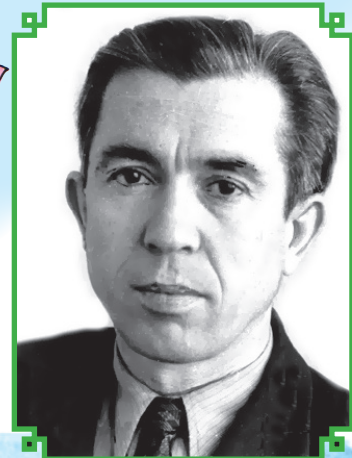
– Къайдан сама гелдинг, кышым?
Къысгъа алдан етишдингми?
Сен ялангъач бав-бахчаны
Тавушларын эшитдингми?

Къайсы ёлдан сама гелдинг?
Къоркъмадынгмы йыртгъычлардан?
Сюрюнемейли нечик етдинг
Таш ёллардан, оьр ёллардан?

– Биринчилей тюгюл, англа,
Юртугъуздан атам гетген,
Бил, мен ону уланыман,
Ол магъа тюз ёл гёрсетген.

Нюръян Боватова, 6 «б» класс.

ДАГЪЫСТАННЫ ЖАЛКЪ ЯЗЫВЧУСУ ИБРАГЪИМ КЕРИМОВНУ 100 ЙЫЛАЛЫГЪЫНА!

ЯБУШУВ

Яйны лап яллавлу гюнлери. Сувсапгъа янасан, асси баласан. Заман-заман бир уллу умут гъалекленген юрегингни басылта: узакъ къалмай туршу туважакъ, салкъынлыкъ тюшежек.

Шо яллавда яшлар, баву-бузну ювугъунда озенни бёлюп киринмеге шайлы терен кёл этген. Эртенден лап ахшам къарангы болгъунча кычырыкъ, къавгъа, эришив, ябушув, кюкю, йылав. Озэн ягъада, кёлню тувра къаршысында, биргине-бир къарт тал терек бар. Башлап чы кёп болгъандыр, яшлар сындыра, таякълар, шувшувлар эте туруп, якълавсуз етим йимик яп-янгыз шо къалгъан. Яшлар шону салкъынында чечине – гийине, киринип чыгъып ятып ял ала, алчымы-таханмы деп гъашыкъ чюе, гъатта карт ойнай.

Бир гюн къушлукъда озенни кёл бар ёругъундан дюнья бузулуп барагъандай уллу къавгъа болуп гетди. Не иш бар! Не болгъан! Чапдыкъ. Къарайбыз: яшлар, воллагъ,

йигирма чы нечик де болгъандыр. Дёгерек айланып, низамлы тизилип токътагъан, гъарисини къолунда да бир залим таш, орталыкъдап саркъа сувлу якъда буса гиччи де тюгюл, онча уллу да тюгюл – узунлугъу метр чи бардыр, сариек йылан сойрылып ятгъан. Кюйге къарагъанда, о озен ягъадагъы мушавлукъдан сувсапгъа чыкъма герек. Тал терекни башында буса, билек базыкълыкъ бутакъда къанат яйып ерлешген къап-къара нарт йимик къаракъуш. Халкъдан бир аварасы да ёкъ, атаран гёзлери булан йылангъа тикленген.

Болгъан агъвалатны яшлар биринден бири алып хабарлай. Кёкден учуп барагъан къаракъуш озендеги йыланны гёрюп, уьстюне тюшюп чокъуп гётере, оьрге гётерилгенде къурбаны да ону къанатындан буса да хапма герек. Къаракъуш йиберип йылан ташлагъа тюше, тек оьлмей, къагъы болуп къала. Терекбашгъа кьонуп гъызарлап турагъан душманы гелип ону бирдагъы чокъуй. Йылан къаршылыкъ этип болмай, бошагъан. Къаракъуш къайтып ерине кьонуп тикленип токътай. Бир нече минутдан йылан айыгъып, башын гётере. Къаракъуш да, елдей этишип, лап кекелинден чокъуй. Къанып болмай, гётерип де силке. Къаракъуш ерине къайтып гете, Къурбаны лап гьалсыз болуп ята, тек оьлмеген, тилин чыгъарып шышыллай. яшлар да уллулары, гиччилери эки-уьч абат артгъа тая. Йыланны авазын эшитди бугъай, къаракъуш башын гётерди, бираз буруп, бир къулагъын бери бакъдырып, тынглап ишни мекенин билгенде бек алгъасап учуп гелип, йыланни башын чокъуп-чокъуп йиберди.

Йылан дагъы тербенмеди.

Шондан сонг яшлар, айрокъда гиччилери, къоргъуп, бавубузгъа аз гиреген болду.

Яшлар бавлардан янгылыкълар! „Жанлы сёзню тамылары“

Ана тил бизин гьар гюнлюк темабыз демеге ярай. Шону гьакъында бир токътамай язабыз, дегерек столлар оьтгеремиз, тилибизни сёзме кьоймай сакълама болагъан ёлларын да ахтарабыз.

Шо мурат булан, гюнагъларындан Аллагъ гечсин, Бурлият Ибрагъимованы атындагъы фондну ортакъчылары сабийлеге ана тилни сингдирмек, ону гёзеллигин гёрсетмек муратда бизин бары да къумукъ районларыбызны яшлар бавларында конкурс оьтгердилер.

Инг башлап биринчи абатлар Къарабудагъгент райондан башланды. Уллубийавул юртдагъы «Фиалка» деген айтылынган яшлар бавунда къатарбашларыбызны савгъатламакъ учун гиччирек байрам болду. Шо къадарда шатлы агвалатлар оьзге къумукъ районларда да оьтгерилди.

Бурлият Ибрагъимованы фондуну исполнительный директору Зумурт Дайитова 1-2-3-нчю ерлени алган яшлагъа дипломлар ва анив савгъатлар тапшурду.

«Фиалка» яшлар бавундан Т. Яссинов, Къарабудагъгент юртдагъы «Аистёнок» яшлар бавундан А. Къаппарова 1-нчи ерге ес болду. Сонг да, бу райондан 8 номерли «Ручеёк» яшлар бавун-

дан (Гъели) А. Агъаева, М. Арсланов (Агъачавул), «Бекенез» яшлар бавуну тарбиялавчусу (Къарабудагъгент) У. Гъюсейнова, А. Умалатов «Сказка» (Къарабудагъгент) 2-нчи ерлени алдылар. 3-нчю ерлер М. Аширлаевагъа, Х. Абдулвагъаповагъа, Х. Байболотовагъа, (Къарабудагъгент), Я. Исрапиловагъа (Янгы Паравул), А. Жалаловгъа (Къакъашура), А. Мамаевагъа (Манасгент) берилди.

Бу ерде 2-нчи-3-нчю ерлени алган яшлар бавланы атларын эгерсек анив болар. «Счастливый малыш» (Агъачавул), 7 ва 11 номерли «Ласточка», «Карапуз» (Манасгент), «Улыбка» (Къакъашура), 14 номерли «Сказка», 2 номерли «Юлдуз» (Къарабудагъгент), 18 номерли «Ясмина» (Янгы Паравул), Къарабудагъгентден 16 номерли «Золушка», 3 номерли «Бекенез», 9 номерли «Ромашка» (Манасгент), 6 номерли «Теремок» (Дёргели), 15 номерли «Звёздочка» (Агъачавул) яшлар бавларыны ортакъчылары къумукъ шаирлени ширларын оьтесиз уста кюйде охудар, жыйылганланы тергевюн тартдылар.

Бабаюрт районну Гъасанай юртундагъы «Радуга» яшлар бавундан

И. Магъмутов 1-нчи ерни алгъан. Къбызлыорт районда да бу конкурсда кѣп яш ортакъчылыкъ этген. Шондан Къ. Чопалаева «Дюймовочка» деген яшлар бавундан 1-нчи, «Малыш» яшлар бавундан П. Умарова 2-нчи ерге, «Малыш» деген яшлар бавундан С. Къапурова 3-нчю ерге ес болгъан. Къоркъмаскъаладагъы «Солнышко» яшлар бавундан 1-нчи ер А. Хангишиевагъа, 2-нчи ер А. Гъажимурзаевагъа, 3-нчю ерлер М. Абдулгъакимовагъа ва М. Абзагъировагъа берилди. Бу юртдан дагъы да «Радуга» деген яшлар бавуну тарбиялавчулары А. Сепиев 1-нчи ерни, А. Казавова 2-нчи ерни, З. Абсолтанова ва П. Османова 3-нчю ерлени къазандылар.

1-нчи ер Тѣбен Жюнгютейдеги «Юлдуз» яшлар бавундан П. Чопановагъа берилген. 2-нчи ерлени «Юлдуз» яшлар бавундан Т. Исаев, «Родничок» (Эрпели юрт) А. Михайлова, Тѣбен Къазанышдагъы «Сказка» яшлар бавуну тарбиялавчусу Ф. Къайырбекова, Оър Къазаныш юртдагъы «Радуга» деген яшлар бавундан Р. Халитов алгъанлар. 3-нчю ерлеге буса Тѣбен Къазанышны «Сказка» яшлар бавунда тарбияланагъанлар: А. Закаръяева, Н. Жамавова, З. Агъматханова, «Радуга» деген яшлар бавунда (Тѣбен Къазаныш) тарбиялагъан А. Мугъутдинова ес болгъанлар.

Къаягентдеги «Солнышко» деген яшлар бавунда оьтгерилген жыйында гиччи яшлар биринден-бири арив, тюрлю, къужурлу бийивлер бийип, шиърлар

айтып, йырлап къонакъланы ругъландыргъанлар.

Конкурсну гъасиллерине гѣре, Къаягент юртдагъы «Юлдуз» деген яшлар бавуна юрюйген С. Дадашева ва Гъюсемегент юртдагъы яшлар бавуну тарбиялавчусу А. Алиев биринчи ерлени алгъан.

Экинчи ерге Къаягент юртдагъы «Юлдуз» деген яшлар бавуну къызы З. Бавматова, «Солнышко» яшлар бавуну тарбиялавчусу А. Арсланаалиева ва Янгы Къаягент юртдагъы «Чебурашкадан» М. Муртузалиева ес болгъан.

Уъчюнчю ерлени У. Дадашев («Юлдуз») Къаягент, Къаранайавул юртдагъы «Соколѣнок» яшлар бавуну гиччипаву Б. Карпова, Янгы Къаягентден Патимат Гъажимусаева («Чебурашка»), Къаягентден Ф. Бектемирова («Солнышко») ва Башлыгент юртдагъы яшлар бавуну тарбиялавчусу Р. Магъамматова алгъан. Башлыгент юртдагъы яшлар бавуну тарбиялавчусу А. Зарипов жыйылгъанланы сюювюн къазангъан.

Оланы арасында «Солнышко» (Хасавюрт) яшлар бавун айрыча эгерсе де ярай. Бу тарбиялав ожакъдан А. Алисолтанов 1-нчи ерни алгъан. 2-нчи ерлени Кѣстек юртдагъы «Ромашка» яшлар бавдагъы Ф. Биймурзаевагъа, Яхсайдагъы «Ивушка» яшлар бавундагъы Д. Дагъировагъа берилди. 3-нчю ерлеге буса Эндирейдеги «Ласточка» яшлар бавуна юрюйген А. Алисолтанова, «Восточный» (Хасавюрт) яшлар бавуну тарбиялавчусу З. Далгъатова ес болду.

Паху Гъайбуллаева

ДАГЪЫСТАННЫ ЖАЛКЪ ШАИРИ ФАЗУ АЛИЕВАГЪА 90ЙЫЛ ТАМАМЛАНАЖАКЪ

Фазу

Фазу! – Шу атым булан
Ёммакъдай сырлы
Юроймен, сюрёмен ердеги ёлум,
Ёкъ! Учаман къушдай
Эркелеп, авлап барлыгъын къырны,
Елеме къойман есирлеп йырны!
Учаман тавлардан даимлик яйгъа,
Чечекли умутлар гъайранлыкъ чайгъан...

... Негетимни мени билгендей эслеп
Обзюме – обз атым сююнчлю сесли...

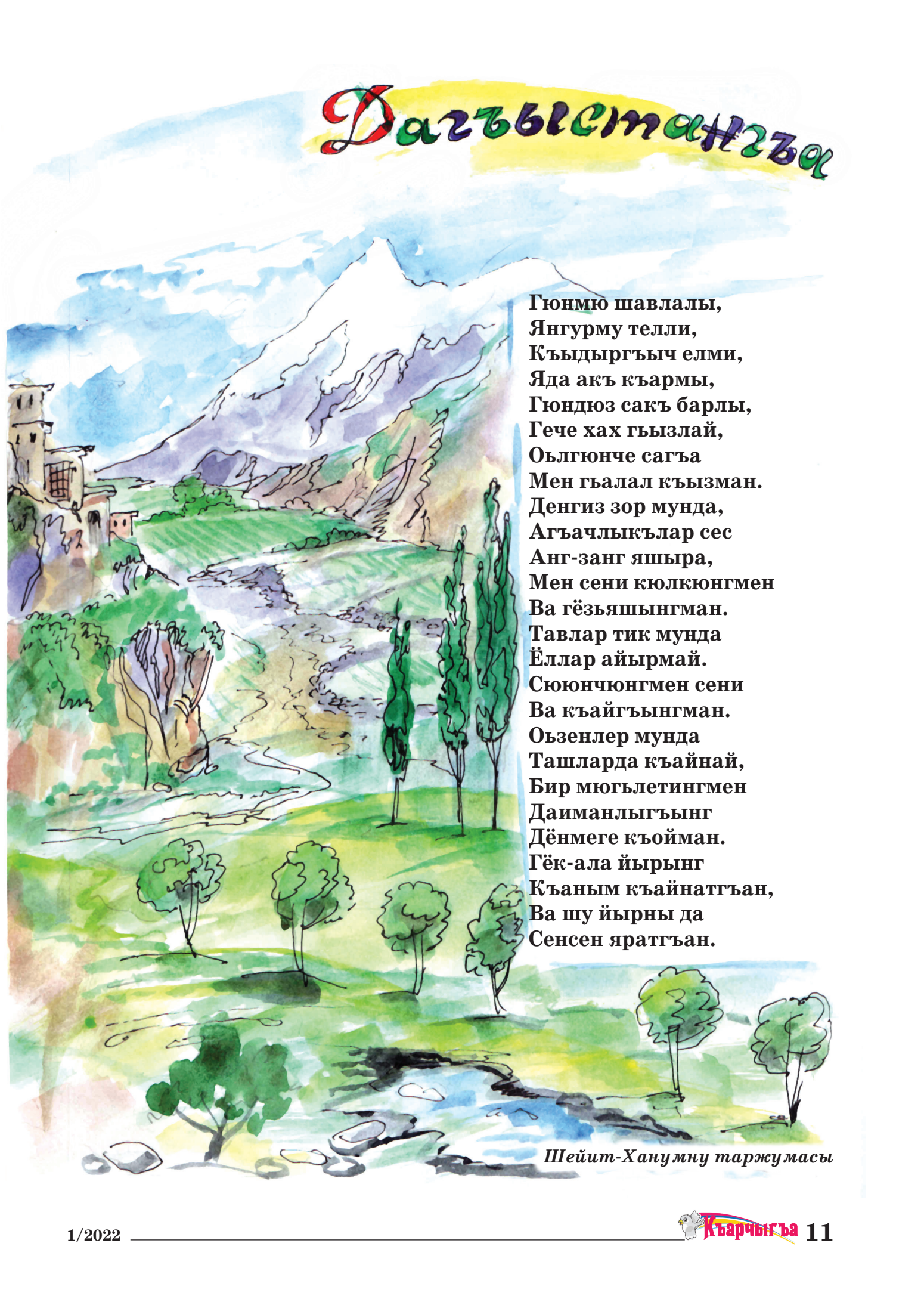
Янгылооме

Ажайып шыплыкъ!
Ябушувдан сонг,
Яда дав битген
Гюнню мюгълети.
Гъей, шыплыкъ!
Сагъа не этейим мен?
Къулакъ пердевлерим
Паралап обтдюнг,

Эшитемен айланада
Юз-минг сес,
Нечесе тил, лакъыр,
Бир-бирин къува.
Янгыдан янгырыкъ
Гъар сатырда гъис,
Юрекде рагъатсыз шиърулар тува.

Дагъыстаннызъа

Гюнмю шавлалы,
Янгурму телли,
Къыдыргъыч елми,
Яда акъ къармы,
Гюндюз сакъ барлы,
Гече хах гъызлай,
Оьлгюнче сагъа
Мен гьалал къызман.
Денгиз зор мунда,
Агъачлыкълар сес
Анг-занг яшыра,
Мен сени кюлкюнгмен
Ва гёзьяшынгман.
Тавлар тик мунда
Ёллар айырмай.
Сююнчюнгмен сени
Ва къайгъынгман.
Оьзенлер мунда
Ташларда къайнай,
Бир мюглетингмен
Даиманлыгъынг
Дёнмеге къойман.
Гёк-ала йырынг
Къаным къайнатгъан,
Ва шу йырны да
Сенсен яратгъан.

Шейит-Ханумну таржумасы

Яш язывчуланы яратывчулугъу

Бузлап

Ибрагим Магътиев

къалгъан гёзьяш

Чыт къумач булан торлангъан терезеден ургъан айны ярыгъы гиччи, тунукъ уйню сюдюрлер гёрюнердей ярыкъ эте Грозный караватны темир башын къырав басгъан. Шону устьюнде буса, къалын явлукъгъа да чырмалып, телеме-тешик болгъан тонну да гийип, чорайып олтургъан бир къарт къатын. Шо зыл къарангы мююште озюню йыртыллавугъу булан, шунда яшав бар деп айтагъандай йыртыллап турагъан эки гёз терезеге тикленген гъалда. Сийрек буса да, Абайны авзундан чыгъагъан акъ булутдай пус уйде жанлы зат барны белгилей. Уъчюнчю белги де – Николай пачаны заманындан къалгъан къантарлы тамсагъат бу къарт къатынны къалгъан оймюрюн оьлчейген йимик тамчыдай тамып тура. Сагъат, бирден юрюйгенин алышдырып, шынжырлар тартылып йиберди. Зенг урулду. Гёзлери гёрмей

буса да, эки керен тонг-тонг деген тавушдан сонг, Абай сагъат эки болгъанлы англады. Сагъат бираз къавгъалап, къайтып Абайны пусун оьлчейгендей, юрюйгенин давам этди.

Бираздан сонг караватны пуржунлары гъанцыллама башлады да, Абай, аста-аста караватындан тюшюп, мачийлерине аякъларын сукъду. Караватны сувукъ темир башын озюню яркъычлы агъачдай къолу булан тутуп, къарангылыкъны ичинден ёл алып юрюдю. Сонг

аста-аста терезе бар якъгъа барып, торну чангларын да тюшюре туруп ачып, озюню сокъур гёзлери булангъы бетин айны ярыгъына бакъдырды. Бираз заманлар токътап, теренден тыныш да алып, терезени янындан тайды, тахта-мекге багъып, юрюдю ва шону устьюнде олтурду. Сонг бираз солувун алып, шону тюбюндеги къумманы булангъы легенни тартып чыгъарды. Шоссагъат жанланып алып йиберип, билеклерин чююрдю, сувукъ сув булан жувунма

башлады. Абайны гъар этеген гъарака-ты, гъар иши уллу усталыкъ булан этиле эди деп айтса да ярай эди. Йыллар булан уйренип къалгъангъа ошай, озю де тындырыкълы кюйде, мекенли ерине етишлирип, бир де эринмей уьчер уьчер этип жувунду. Гёзю гёреген адамны пагъмусу етишмежек эди ону йимик эки янгъа бир тамчы сувну чачыратмай жувунма! Шондан сонг Абай, юн жорап-ларын да тартып, явлугъуна да чырма-лып, тонун да гийип, къолунда леген де булан терезеге багъып юрюдю. Терезени ачып, легендеги сувну бошатды. Шо сув да ерге етишгенче буз гесеклер болуп тю-шюп къалды. Къырдагъы сувукълукъ, уйдеги сувукълукъ булан бирлешип, шу гиччи уйню ичинде ел болуп айлан-ды. Сонг, Абай терезени япгъаны булан дам-п деп токътап да къалды. Терезени ярыгъындан тайып, Абай къарангы мю-юшге багъып юрюдю. Шонда буччагъы чюрюлген терини ачып, къолларын кёкюреклерине тенг этди, гёрмейген гёзлерин кёкге де бакъдырып, бир зат-лар шыбышлай туруп токътады. Шон-дан сонг: «Аллагъу акбар!» – деп де ай-тып, къол байлады.

Сагъатны тинк-танкыны санаву тер-гевсюз къалды. зенгни артындан зенг урулду. Бу къарт къатын танг къатмай туруп шо терини уьстюнден дагъы тай-мады. Абай танг къатгъынча узакъ за-ман, япыракълары тёгюлген терекни бутакъларыдай къолларын да кёкге бакъдырып гётерип, Яратгъан Есибизге ялбарып, алгъышлар тилеп турду: оьл-генлерине, таныш-билишине, къардаш-къурдашына, хасокъда жанына аявлу биргине-бир сав къалгъан ювукъ адамы-на, озюню азиз уланына.

Абайны уланы, озге жагъиллер йи-мик, кёп йыллар алда тахшагъаргъа рызкъысын далап эте гетген. Ва амма аракъны башын толтурма гюнери ет-медими, неде насип болмадымы – гери къайтма бети ёкъ кюйде къалды. Тек тюзюн айтма герек, алдындагъы йыл

гелип, анасыны уьюнде гиччирек алы-шынывлар этип чи гетди: эсги болгъан, агъач булан ягъылагъан печни тайды-рып йиберип, орнуна газ булан ишлей-ген котёл салды, чыракъларын, лам-пабашларын ташлап, шавла береген лампалар да салып, орнунда счётчик де салып, гетген эди. Тек, не этерсен, булай къыйывсуз заманлар гелип къалажакъ-ны ким биле эди дагъы? Замансыз за-ман, къышны чиллесинде, газлар булан токланы къайтарагъанны ким билип бола эди дагъы?

Шолай танг билинди. Минмарагъа да минип молла къарлыкъгъан тавушу булан намаз чакъырды. Молла намаз чакъырып битгени булан Абай, суж-дагъа барып, биргине-бир азиз уланы атасындан къалгъан ожакъгъа къайт-гъанны сююп, гъакъ юрекден Есибизге тилей турду. Ону сокъур гёзлеринден къайнап чыгъагъан гёзьяшлары, териге тамып, шону ичине гъазир сингип къа-ла эди. Шолай узакъ заман башын гё-термей Абай да къалды, озюне шонча гъасирет болгъан гюнеш, ап-акъ къарны шавлалары булан йыртыллатып, таби-атны жанландырып къойду.

Къарт Абайны дуалары къабул бол-гъан буса ярай, арадан уьч гюн гетип, ону уланы юртуна къайтды. Къар кю-релмеген абзарда сав гюн, гелегенлени къаршылап, гетегенлени узатып, ба-шын салландыргъан кюйде гече бол-гъунча токътады. Оларда тозулгъан сонг, инг биринчилей уйде къалгъан зыл къарангы гечесинде, йыллангъан намазлыкъны уьстюнде де токътап, Му-стапа дадайындан тезде уйренген къай-дада эсинде къалгъан затлар булан амал этип, намаз къылма токъташды. Суж-дагъа баргъанда, мангалайы териге ябу-шун къалгъан бир буз гесекге тийди. Шо буз гесекде буса бары да узакъ гечелер булан Абайы этген дуалар, алгъышлар, тилевлер жыйылып, уланыны пусу, гёзьяшы булан ирип, яшавгъа чыкъма алгъасап тура болгъан экен.

Жават Закавовну 70 йыллыгына!

Заманлар...

Заманлар гете... Гез ачып – гез юмгунча дейбиз. Шо гез юмгунчаны арасындан нечесе-нечесе алмашынывлар болаганны гезге алмай, кзулак асмай кюябызми экен!? Бир-биревню гергенде озокда сюнебиз, лакзыр этебиз, кюлейбиз... ва шо заманы арасында биз уллу болуп бараганыбызны гыс этебизми экен!? Шо неден бола экен? Мени оюма гере, биз язагъан, ойлашагъан, яратывчулук тармагында не янгылыклагъа етгенбиз, йылланы канзилеринден бирер абат алып юройбюзму, яда атыла, чаба оърленебизми? Айрокда артдагы заманларбир-биревден сююнуп, язганларыбызны бир-биревге охуп, янгы-янгы ой-пикирге иштагъландырып, ругъландырып бажарабызми?! Жават гез алдымагелсе – ону саламатлыгы, сабурлугу ташгынлы ва талпынлы шируларын ягъалагъа кзутуруп, яйылып гетмени алдын алагъандай геремен. Кзычырыкылы сатырлар тюгюл – тишлерин кыса-кыса кыжырлайгъан сеси – биринден бири оз ватаны, оз халкы, юрту булан шагъары, дос-квардашы,

аявлу адамлары булан гъак ювуклар – кысматы! Гиччилер учун болсун, уллулар учун болсун шо инсанлык хасият, кылык, тарбия пагмулу сатырлар булан юрекке тамагъан, къанынгны – жанынгны сеслендиреген шаирни бизге бакдырылгъан чакзыриву! Жават! Мен озокда сени алгышлап кеп айтарларым бар! Ингдеси – сен шаирсен! Халкынг сени таный, биле, сыйлай! Энниден сонг да сенден янгы-янгы асарлар, китаплар гезлей уллулар да, ва озокда – гиччилер де! Сен бар бол! Сен сав бол!..

Шейит-Ханум

Жоелвант Закавов

Мен гъали уллу яшман

Биринчилей биринчи
Класгъа мен бараман.
Яш тюгюлмен мен гиччи
Гиччи яш деп къарама.
Анам сумка да алгъан,
Китаплар да, ручка да...
Сумка тыгъылып толгъан,
Шишип, болгъан бочкедей,
Къайсын алмай къояйым?
Карандашлар болмаса,
Сурат нечик бояйым?
Тетрадлар алмасам,
Мен не затгъа язарман?
Гъызгъычымны салмасам,
Тюз гъыз нечик гъызарман?
Муна, шотай ойлалшып,
Сумка толду тыгъылып.
Къалмасын учун ёлда
Сюрюнюп ва йыгъылып,
Анам сумкамны тутду,
Мен де анамны къолун.
Анамны къолун тутсам,
Тюзележек чи ёлум.
Учителеме берме
Алгъанман гюл байлам да.
Гюллер савгъат этеген
Адат бар чы байрамда.
Акъ гёлек, къара иштан
Гийдирген бугюн анам.
Мендеги къуванчлыкъны
Гюллейдир савлай алам.
– Яхшы ёл, яхшы ёл!» – дей
Оьтеген ва барагъан.
Бек охуп, бешлер ал деп,
Яхшылыкълар ёрагъан.
Озокъда охужакъман,
Дёрт де, беш де аларман.
Дёртлер, бешлер алгъан сонг,
Отличник де боларман.
Атам, анам инанып

Йиберген сонг охума
Дарсларым эте туруп,
Заман къалмас юхума.
Къой, къайырма, юхларман
Школаны битген сонг,
Бираз юхлама ярай,
Дарсларымны этген сонг,
Мен гъали уллу яшман,
Школагъа барагъан.
Школаны битгенде,
Магъа кёп иш къарагъан.

Къыш кычон Белор?

Къар ява, къар деп.
Сююне яшлар.
Айта къыш бар деп,
Къайдадыр къышлар?

Къыш бизден арек,
Къалды етишмей,
Къарны излей юрек...
Бизге къар тюшмей.

Гетип бара чы
Къыш гелмей бизге.
Сорап къара чы,
Къачан геле экен
Къыш Къумукъ тюзге?!

Къышдан сююне
Яшлар, уллулар.
Къайтмай уюне
Ойнап болардай
Къыш къачан болар?

Язбаш

Язбаш... нечик арив чакъ...
Эше исси, йылы ел.
Айтма гезел бизин якъ,
Язда бизге къонакъ гел.

Авлакъларым яшгъаргъан,
Яшыл халча яйгъандай.
Къарापиллер лансыллай
Гюн шавлагъа чайгъандай.

Сююнчюбюз бизин май,
Къуванчыдыр яшланы.
Ял аларбыз биз уьч ай,
Каникуллар башланып.

Май айда бавубузда
Бише башлап май баъли.
Инаныгъыз сиз, яшлар,
Тоюп болмасдай татли.

Каникуллагъа чыгъып,
Хыял ёкъ ятып турма.
Ойлашгъанман тезден мен
Къардашларыма барма.

Къардашым булан бирче
Юртда къой да багъарбыз.
Этден тишликлер этме
Ахшам от да ягъарбыз.

Каникулар бош гетмес,
Къуллукъ этербиз бавгъа.
Заман табарбыз барма
Оьзенде этген кавгъа.

Оьзендеги кавубуз
Терен де тюгюл, сай да.
Инг башлап уйренербиз
Юзмеге биз айгъай да.

Тюз

Гюз гъали бизде,
Тюрленген гъава.
Чакъ салкъын гюзде,
Янгурлар ява.

Ел булан янгур
Терезем къагъа,
«Эртен болгъан, тур!
Дарсгъа бармагъа» –

Деп айтагъандай
Шыбышлай булут.
– Гюз гелди гъали,
Сен язны унут.

Санларым язып,
Турсам да гъаран.
Къоркъутмас мени
Не ел, не боран.

Чалт жувунаман,
Чалт гийинемен.

Яз йимик гюзден
Мен сююнемен.

Янгурлар явуп,
Болса да булут,
Яз гележекге
Сёнмежек умут.

Чыгъажакъ гюн де,
Ачылар чакъ да.
Яз йимик гюз де
Гёзел бу якъда.

АТА-АНАЛАГЪЯ

ОЪЗЮНГНЮ ЯКЪЛАМА УЪЙРЕН

Савлай уълкеде ймик бизин республикада да гюн сайын жинаятчылыкъ арта. Адамланы ихтиярларын якълайгъан къурумлар осал ишлейгенликден жинаятчы ишлени кёбюсю ачылмай да къала.

Гъарамзадалар, уручулар оъзлени гючю етеген къатын-къызланы, уллуланы, яшланы башлап хатирин къалдыра. Шо саялы биз тюпде берген насигъатланы яшавда къоллама тарыкъ. Гъайсызлыкъ, оъз-оъзюн якълап билмейгенлик, хатабалагъгъа элтме бола.

Оърюм яшлар гиччилеге гюч этеген гезиклер ёлугъа. Шолай гезик къурдашлары, уллуланы кёмекге чакъырма герек экенни яшлагъа айтып англатыгъыз.

Бир-бирде яшлар оъзлени якълай туруп оъзюнден кёп уллу, чарчымлы яшлар булан гючю етмесе де ябуша. Олар ата-анасы тас болгъан бёрк, куртка, акъча саялы оъзлеге урушар деп къоркъа. Натижада яшланы савлугъуна зарал бола. Олагъа шолай гезиклерде сиз урушмажакъны айтып англатыгъыз.

Орамда, абзарда болгъан агъвалатланы гъакъындан яш сизге хабарлама тартынамасын. Оланы сёзюне тергевлю кюйде тынглап, ёлдашлары, танышлары гъакъда сиз кёп затны билме болажакъсыз.

Сизден бир затны да яшырма ярамайгъанны гъакъында токътавсуз айта турма тюше. Бир-бир яман адамлар яшланы сырын сакълама сюеген хасиятындан пайдаланма бола.

Танымайгъан гиши булан орамда сёйлеме ярамай деп уъйретигиз. Эгер яман хыялын эс этсе. Сёйлейген гиши айтагъан затны эшитмейген болуп, тез къачып тайма, адамлар бар ерге чыкъма тюше.

Яшланы яманлагъа къаршы турма уъйретигиз. Шолай ёлугъув болуп къалса, о кычырма, кёмекге чакъырма, ялгъан айтма, онгай алып урма да болагъанны гъакъында билме тюше.

Къумукъ яшланъы фольклорундон

Бав бар экен,
Бав бар экен,
Бавну ичинде кав бар экен.
Кавну ичинде
Оърдек бар экен,
Оърдекни ичинде
Йымырткъа бар экен,
Йымырткъаны ичинде
Жижек бар экен,
Жир-р-р-р-р!

***

Билем, билем,
Экем, экем,
Къаркъыллавуч,
Къыркъма чабакъ,
Чабакъ дедим,
Чапгъан къалакъ,
Къалакъ дедим,
Къашгъа дуван.
Агъач дедим –
Алтын къутукъ,
Къутукъ дедим –
Къурман таякъ.
Таякъ дедим –
Талгъыр обгюз,
Гъабил,
Гъабюл,
Чыкъсын шу тил.

Җыр хазнабыздан

Акбай Акбаев

ДАТИЙ, БАЛАМ, ДАТИЙ!

(Топай, сынок, топай)

Казбек Шамасовну музыкасы

Орус тилге Камиль Ханмурзаев
гөчүргөн

$\text{♩} = 72$

Гол. *mf* *mf*

1. Да-тий, да-тий, да-тий-лим, о-якъ - до ал ма-чий-лим! Ал ма-чи - йи
1. То-пай, то-пай, мой сы-нок, ты мой кра-сный ба-шма-чок! Ба-шма-чок ист-

Ф-п *mf* *mf*

p *p*

о - шал - сын, ме - ни ба - лам баш ал - сын! Баш ал-сын о - юн - лар - дан, баш ал - сын о - хув - лар-дан.
-лел, про - пал, мой сы - но - чек стар - ше стал! Пусть ра - стет, и - гра - я, он. О - бу - ча - ясь, пусть ра-стет.

p А-бат - ла - нып, а - ты - лып, а - ман чыксым сув - лар - дон! Да - тий, да - тий. Да - тий,
 Че-рез во - ды, че - рез ре - ки не - вре - ди - мым пусть прой - дет! То - пай, то - пай. То - пай,

mf 1. Для повтор. *mf* 2. Для оконч.

рассо а рассо dim. до - тий, до - тий, до - тий, до - тий. *pp*
 То - пай, то - пай, то - пай, то - пай

рассо а рассо dim. *pp*

2. Датий бир, датий эки
 Датий, датий бирдаггы!
 Датий этип, кыргызга чыкъ,
 Гюнге къара кыргыздаггы!,

Гюн де сагъа иржайгъан,
 Хораз да къонгъан чыргъа,
 Датий – датийлер этип,
 Сен де чыкъ, балам, кыргызга!
 Датий, датий, датий, датий, датий.

2. Топай, топай, мой сынок,
 Раз ещё, ещё разок!
 Выходи на божий свет,
 Посмотри как мир широк!

Солнце смотрит на тебя,
 Петушок сел на забор.
 Шаг один, еще шажок,
 Выходи сынок во двор!
 Топай, топай, топай, топай, топай.

Тенгюнден уйренмеге!

АКЪАЙ АКЪАЕВ

КЪУМУКЪ БУСОҢҢ

Къумукъ бусанг, къурулуп тур гъар мюгълет,
Къумукъ халкъгъа тийсин учун къуллугъунг:
Кютмей бусанг кютегенин гъар миллет,
Кимге гъажат бугюн сени къумугъунг?!
Булгъап къойма къабул булгъанч озенлер
Октябрге этген озден къуллугъунг.
Оъз менлигин къоруп яшай озденлер,
Озденликсиз недир бугюн къумугъунг?!
Не хыяллы халкъ болгъансан о йыллар,
Нечик гъайбат умутлардан толгъансан!
Я, ойларынг неге болду оюнлар:
Оъз элингде неге оъгей болгъансан?!
Къочулары сени Къумукъ тюзюнгю,
Къулу болсанг, олтуртажакъ къуллукъда.
Очар бети болажакъмы сёзюнгю,
Къуллукъчудай яшай бусанг Къумукъда?!
Бугюнюнгю намусларын алмасанг,
Гъей сен адам, Аллагъны да сатарсан.
Миллетинге аркъа таяв болмасанг,
Къабурунгда не бет булан ятарсан?!
Давчулар кёп бахчанг булан бавунга,
Отавунга, биченинге, сувунга;
Орманынга, агъачынга, тавунга,
Бала ятгъан къазынг булан къувунга.
Есси сен бол топурагъынгны, яшынгны,
Есир болма «ай сениге!», алтынгъа!
Халкъ алдында тюгюл ийме башынгны,
Гъалал яша къумукъ деген атынга!

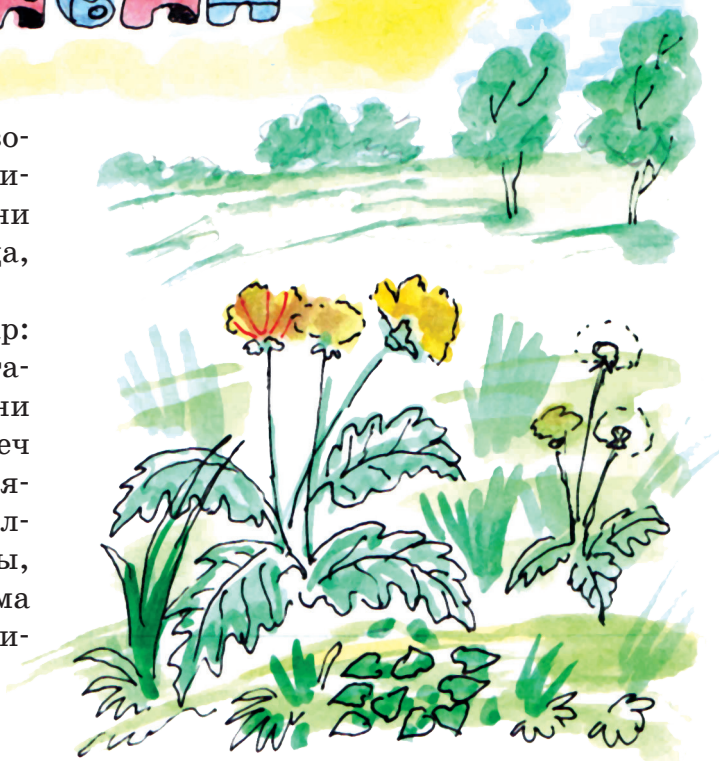

ЭМЧИ ТАБИАТ

БАЛТАСАП

Балтасапны (орусча огъар «первоцвет» дейлер) 10 – 30 сантиметр би-йиклиги булангъы ачыкъ сари чечекни ким де гѳргендир. О агъач ягъаларда, чырхы ва бѳлек араларда оьсе.

Балтасапны эки тюрлю пайдасы бар: 1) Къыр оьсюмлюклени арасында витаминлерини кѳплюгюнде биринчи ерни ала. С витамин балтасапда чакъы гъеч бир оьзге оьсюмлюкде болмай. Шо саялы огъар «чемпион» деп айталар; 2) Балтасап – дарман от. Ону япыракълары, чечеклери ва тамурлары астма, бувма аврувлагъа, ѳтелге, гриппге дарман гъисапда къоллана.

АЙШЫВЛАР

Тав тавгъа ѳлукъмас, адам адамгъа ѳлугъар.

***

Ватанны унутгъан ватансыз къалар.

***

Яманны яласы, къазанны къарасы югъар.

***

Яманлагъа баш къошсанг, яманлыкъ булан гюн гетер.

***

Ямангъа яхшы болмакъ да гъар гишини ишидир.

***

Эринген эки къайтар.

***

Элине къуллукъ этгенни эл таныр.

Сен аня тилингни билемисен?

САНА, ЧЫТ ИРНИ АНГЛАТА?

Биз берсана, алсана, деп айта болабыз. Шо сёзлердеги – сана гесек нени англата? Бир затны сана демек сама тюгюлмю? Тюгюл.

Бырынгы тюрк тилде биревге абур-сый этмек, яхшы гёзден къарамакъ маънаны англатагъан сана деген айры къолланагъан сёз болгъан. Шо заманларда. Масала ал сана, деген сёзлер гъюрметлеп бермен, ал, тилеймен, ал деген затны англата болгъан.

Гъали буссагъатда да сана эдеп-гъюрмет этивню белгиси санала. Масала, китапны ал, деп буюрагъанны орнуна, шо буйрукъну йымышакъ этип, тилевге айландырып, китапны алсана дейбиз. Башлапгъы тувра маънасындан тайыша туруп, сана бара-бара озью байлангъан сёзге къошулуп къолланагъан болуп къалгъан. Ону – сене деген варианты

да муна шо заманда тувгъан. Озью къошулагъан сёзню арт буюну къалын буса, – сана ин-немей къала, инче буса, – сене-ге айлана: охусана, язсана берсене, сёйлесене ва ш.б.

Бырынгы тюрк тилде астаракъ сёйлемек, шыбышламакъ деген маънаны англатагъан чит (чыт) деген сёз болгъан. Айры къолланмаса да, бизин тилде о гъали де бар. Масала, биз: «Гишини чытлама негер тарыкъ», – деп айтабыз. Шону «Гишини айышлама, башын сёйлеме негер тарыкъ» – деген маънасы бар. Чытлама сёзню чыт (къумач), деген сёз булан бир аралыгъы да ёкъ. Ону тамуру чыт, демек, шыбышламакъ.

Ибрагим Керимов,
Тил илмуланы
профессору, Дагъыстанны
халкъ язывчусу.

ДОСААФ-ГЪА 95 йыл

ДОСААФ – яшёрюмлени къатты ругъ-да тарбиялайгъан уллу школа. 95 йылны узагъында ДОСААФ кёп уллу иш этген. Мунда тарбиялангъан, ишлеген адамлар уллу давларда игитлик гёрсетген. ДОСААФ-ны спорт клубларында уй-ренип уллу даражалагъа етишген, чемпионлар болгъан халкъыбызны кёп уланлары бар.

Яшлар учун чыгъагъан «Къарчыгъа» журналны гиччи охувчулары, редакцияда ишлейгенлер бизин тезден берли инамлы къурдашыбыз, ДОСААФ-ны ёлбашчысы Алиев Шамиль Юсуповични, онда ишлейген жамиятны сыйлы байрамы булан къутлай.

Сизге уллу уьстюнлюклер ёрайбыз!

Патимат Абдуллаева

Соколёнок

ISSN0206 - 7943

Къарчыгъа

1/2022

январь – февраль

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель:

Министерство информации и печати
Республики Дагестан.

Регистрационный номер

серия ПИ №ТУ05-00413 от 22.04.2019 г.
выдан управлением Роскомнадзора
по Республике Дагестан.

Издается с января 1980 г.

Руководитель – главный редактор

М.М. Ахмедов

Редколлегия:

Ш. Алишева (ред. выпуска)

П. Абдуллаева

А. Абдулатипов

С. Алиев

С. Мамаева

Художественный редактор З. Даганов

Технический редактор Т. Лузина

Художник номера М. Муталлибов

Формат 60x84 1/8.

Бумага офсетная.

Уч. изд. л. 3,08.

Уч. печ. лист 3,26.

Выход в свет 22.02.2022 г.

Тираж 829 экз.

Заказ № 1174.

Типография:

ООО «Издательство «Лотос».

Адрес типографии:

367018, РД, г. Махачкала, ул. Петра I, 61.

Редакция и издатель: Государственное
бюджетное учреждение Республики Дагестан
«Редакция республиканских литературных
журналов «Соколёнок»
и «Литературный Дагестан»

Адрес редакции и издателя:

367000, РД, г. Махачкала, ул. Даниялова, 55.

Электронный адрес редакции:

litdag@mail.ru

Кумыкский язык

Индекс: на год – 63339,
на полугодие – ПМ963.

Цена свободная.